

Rustig
de sale in

FOTO
VERSLAG
De Hoop

OPINIE
**Duurzame
ontwikkeling**
een dubbele rol
voor Perspectief

Waarde lezer,

De PerspeX is een magazine, dat altijd in beweging is. De redactie wil zich blijven vernieuwen, en altijd op zoek naar een uitdaging. Het is dan niet verwonderlijk dat PerspeX vorig jaar een nieuwe vormgeving hebben gekregen. Maar dat is niet de enige verandering. Vanaf dit nummer is de EigenWijzer verdwenen. Er is geen extra katern meer voor de politiekinhoudelijke standpunten van Perspectief. Daarmee is overigens geen einde gekomen aan de artikelen, die van de werkgroepen en bestuursleden komen. Want die artikelen staan wel degelijk in de PerspeX. De EigenWijzer is daarmee volledig geïntegreerd in de PerspeX.

In dit nummer staan we stil bij het thema Verslaving. Digitale verslaving, machtverslaving, zorg voor verslaafden – daar wordt extra aandacht aan besteed. ‘Verslaving’ is niet zomaar gekozen als thema. Het is één van de vier speerpunten van Perspectief. In de volgende PerspeX'en komen de andere speerpunten van onze organisatie aan bod: Godsdienstvrijheid, Fairtrade, Jonge werkers.

Overigens, ‘Verslaving’ is niet het enige waar in deze PerspeX over wordt geschreven. Bezuinigingen op onderwijs en het integratiebeleid, ook daar is aandacht voor in dit eerste nummer van 2012.

Altijd in beweging, maar wat blijft is de christelijke politiek. Daar blijven we over schrijven. Lees je mee?

Frits Tromp

Hoofdredacteur PerspeX

REDACTIE

Sander van 't Foort

Marjolein Koster

Timo Visser

William Poutsma

Jan-Hendrik van Sligtenhorst

Frits Tromp

04 Nieuwe verslaving

06 Korte geschiedenis van het Nederlandse drugsbeleid

22 Syrië: land in chaos!

08

Rustig
de sale in

Laat
uitzonderingen op het
rookverbod in
rook opgaan!

09 NIEUWS Europa

10 Should I stay or should I go

12 COLUMN Hervormen om te groeien

13 NIEUWS Carola Schouten

26 Verslaafd aan gefragmenteerd denken in het primair onderwijs

30 De (onderwijs) arbeidsmarkt

32 Het preventiebeleid van Holland Casino; een gemiste kans?

29 COLUMN Verslaafd aan de macht

The Innercity Project

14

16 Asiel en immigratie: een taak voor Europa

34

Duurzame ontwikkeling
een dubbele rol voor
PerspectieF

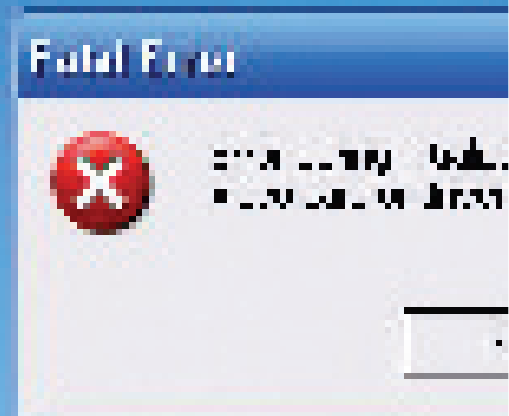
36 Verslaafde leiders

38 NIEUWS PerspectieF organiseert kerstbrunch

FOTOVERSLAG
DE HOOP

18

Nieuwe verslavingen

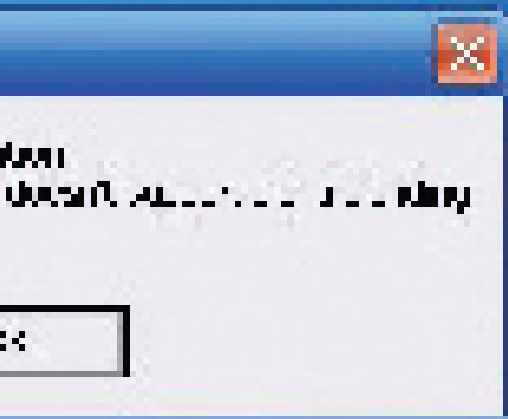
Jij als lezer wil een zo persoonlijk mogelijk relaas van de schrijver. Nu bij deze. Niet te persoonlijk natuurlijk, maar toch. Naast dat ik ook wel eens alcohol nuttig (in de vorm van port en bier meestal), bij gelegenheid een sigaartje opsteek, lijkt mij deze 'hobby' toch het minst gevaarlijk. Maar schijn kan natuurlijk bedriegen. En je zou het nog niet eens onder 'nieuwe verslavingen' kunnen laten vallen. Want hoe lang kun je in kranten en tijdschriften al meedoen aan prijsvragen, puzzels, slagzinnen en ga zo maar door?

Uitgaande van de meest extreme variant van meedoen aan prijsvragen en dergelijke, zou je kunnen spreken van verslaving.

Zo wordt in een rapport van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS, 11) uit 2009 de resultaten gepresenteerd van een onderzoek naar nieuwe verslavingen. In de volksmond wordt bij het woord verslaving vaak gedacht aan drugs en alcohol als onderwerp van smachten naar, maar dit rapport rept ook over gedragsverslavingen – verslingerd zijn aan een bepaald gedrag. De bekendste zijn de gok-, koop-, seks- (online dan wel offline) en internetverslaving. Ook dwangmatig repetitief medicijnen tot je nemen, komt veelvuldig voor. Alcoholmisbruik is het grootste probleem (tot aan 2009 i.i.g.), gevolgd door drugs. Gokken wordt ook nog een percentage gegeven, maar andere

Ondergetekende doet weleens mee aan prijsvragen. En ook in deze business zou je kunnen spreken van een kans op verslaving. Al maak ik er geen dagtaak van, als je het goed aanpakt zou je ervan kunnen leven: al de prijzen die je wint verpats je gewoon weer door.

gedragsverslavingen worden op een hoop gegooid in de categorie 'overig' (3 procent). Volgens het VWS-onderzoek groeit deze groep na 2004/2005 het hardst, met 13 procent. In de restbak zit ook medicijn- alsook internet- en gameverslaving. De twee laatst genoemden hebben meer de kop opgestoken sinds de opkomst van Internet. Ook koopverslaving en zoveel mogelijk nieuwe producten op de Nederlandse markt willen hebben, zijn grotendeels te wijten aan de digitale snelweg (of misschien beter gezegd: dankzij of middels). Duidelijk is de vraag in het rapport of de toenmalige verslavingszorg wel goed zou kunnen ompringen met deze verschuivingen.

Internetverslaving is een containerbegrip voor seks- en gameverslaving. Het staat ook praktisch de hele dag aan: op werk, op school, op je mobiel. Velen van ons studeren en hebben daarbij vaak Internet nodig om informatie op te zoeken. De gewenning om dan sociale media in een tabblad te hebben openstaan, is een grote afleider; dat kan studie-ontwijkend gedrag (SOG) veroorzaken, zeker als bliepjes, pop-ups enzovoorts je kennis geven van het wel en wee van mensen die je volgt en omgekeerd jou volgen. Maar nu heb ik het misschien over een andere 'nieuwe' verslaving: constant op de hoogte willen blijven van je timeline op sociale media. Het is niet zozeer alleen dat je op de hoogte wilt blijven.

Maar ook dat als je niet meedoet je er iet meer bijhoort en dat staat gelijk aan digital suicide.

Over die andere twee digitale addictions. Om eerlijk te zijn game ik niet online. Ik heb vaak al moeite genoeg om een PC-spel in de gemakkelijkste stand uit te spelen. En pikante sites op internet zie ik wel eens voorbij komen. Maar ik kan uit eigen ervaring spreken dat het toch vooral leegheid is: de inhoud en het kijken ernaar. Geestelijk maakt het je sowieso holler, verwarder.

William Poutsma

Korte geschiedenis van het Nederlandse drugsbeleid

Het huidige drugsbeleid van Nederland ligt regelmatig onder vuur. Ook vanuit het buitenland wordt verbaasd gereageerd op de gang van zaken rondom drugs. Bijvoorbeeld Fox News zette in augustus 2009 Amsterdam neer als een stad vol anarchie, drugs en criminaliteit.¹ Hier wat achtergronden over verslaving en drugs-wetgeving in Nederland.

6 Begin 20e eeuw - Tweede Wereldoorlog

Verslaving en verslavingszorg

Voor 1900 werd het begrip 'verslaving' nauwelijks gebruikt. Wanneer mensen ongematigd gebruik maakten van bijvoorbeeld cocaïne, heroïne of morfine, werden ze doorverwezen naar een arts. Sommige middelen die we nu als 'drugs' bestempelen, werden door artsen echter als belangrijk medicijn gezien. Morfine bijvoorbeeld, hoewel vanaf 1900 de gevaren daarvan duidelijker werden. Deze ontwikkeling liep samen met de opkomst van studies naar oorzaken, behandelmethodes en omvang van verslaving-'ziektes'.

Politiek

Wereldwijd werd men zich bewuster van de gevaren van drugs. Vooral China en de Verenigde Staten stonden positief tegenover inperking. In Den Haag werd in 1912 tijdens een internationale conferentie het Internationale Opium Verdrag opgesteld.² Drugs mocht enkel voor medische, diergenees-lijke en wetenschappelijke doelen gebruikt worden. Dit had enorme gevolgen voor Europese hande-

laren die veel verdienden met de handel in opium en cocaïne. De conferentie zorgde wel voor de totstandkoming van de Opiumwet in 1919. De wet verbood opium en derivaten ervan te verkopen, verwerken, vervoeren, af te leveren, in en uit te voeren en ter aflevering voorhanden te hebben. Het doel was voornamelijk om de verkrijgbaarheid te beperken; niet om verslaafden te straffen.³ In 1928 werd ook bezit van drugs verboden. De wet was echter niet waterdicht en bij gebrek aan een actief vervolgsbeleid en prioriteit waren de resultaten lange tijd matig.⁴

Na de Tweede Wereldoorlog - jaren '80

Verslaving en verslavingszorg

Omtrent verslaving werd na 1945 een tweedeling zichtbaar bij beoordeling van gebruikers. 'Normale' mensen zagen deze middelen als aantrekkelijke middelen, maar 'abnormale' mensen waren de risicogroep voor verslaving. Of iemand verslaafd werd, hing af van allerlei factoren.⁵ Rond 1950 werden de eerste drugsgebruikers bij de Jellinek kliniek aangemeld; deze groep bestond uit 'zwaar belaste intellectuelen'.

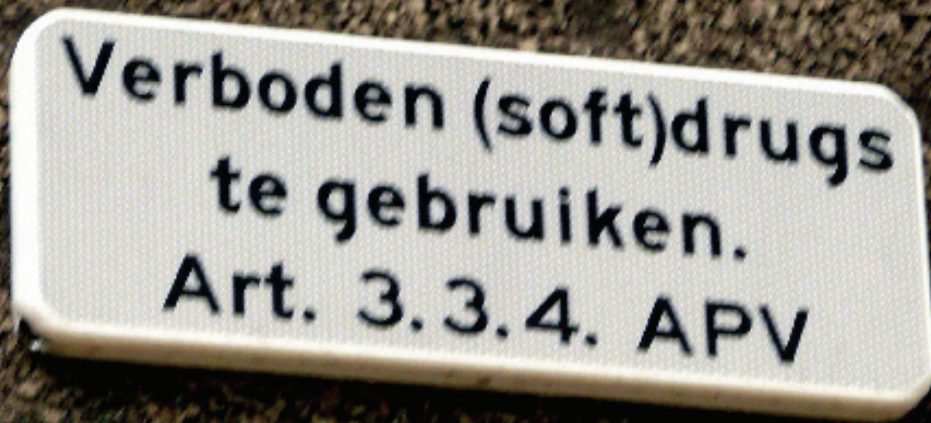
De doelgroep van drugsgebruikers veranderde; in de jaren '60 gingen steeds meer jongeren drugs gebruiken. Enerzijds softdruggebruikers, anderzijds harddruggebruikers.⁶ Drugsgebruik werd langzamerhand steeds 'zichtbaarder'.

Politiek

De landelijke politiek was in de eerste plaats afwachtend. Hierdoor namen bepaalde steden zelf initiatief. Amsterdam voerde aanvullende maatregelen in, zoals een leeftijdsgrens van 16 jaar. Eind jaren '60 werd het Ministerie van Volksgezondheid geconfronteerd met beleidsvragen als: 'Hoe schadelijk is drugs?', 'Moet er een wettelijk onderscheid tussen soft- en harddrugs komen?'. De wet veranderde echter niet. Verslaafden werden gezien als patiënten en hadden zodoende te maken met Volksgezondheid. Justitie zou in het uiterste geval ingrijpen.⁷ In 1972 werd het rapport gepresenteerd van Commissie Baan, een werkgroep die advies gaf aan Volksgezondheid. Zij adviseerden dat het risico voor de gebruikers centraal moest staan bij het beleid.⁸ Zodoende werd gebruik en bezit van cannabis een overtreding in plaats van een misdrijf. Prompt ontstond een grote groep heroïneverslaafden. Hierop werd besloten de markten te scheiden voor de wet. Gebruik en bezit van harddrugs bleef een misdrijf.⁹

De jaren '80 – nu

Begin jaren tachtig werden de ideeën over

drugshulpverlening meer vastomlijnd. Ontwenningprogramma's en maatschappelijk herstel werden kernthema's.¹⁰ Het rapport van de commissie Baan riep bij de overheid ook de vraag op of het beperken van risico's, in plaats van weerhouding, niet centraal moest staan. Drugshulpverlening viel nog steeds onder twee ministeries, wat uitvoering van beleid moeilijk maakte.¹¹

Volgens de beleidsevaluatie 'Drugsnota 1995' was er geen aanleiding om het huidige beleid aan te passen. Wel werd gepleit de focus te leggen op preventie en het beperken van de risico's van drugsgebruik en een betere afstemming tussen de drugshulpverleningsinstellingen. De belangrijkste beleidsvoornemens waren regulatie van coffeeshops, bestrijding georganiseerde criminaliteit en tegengaan van drugstoerisme.¹²

In 1996 werd een nota gepubliceerd om duidelijkheid te verschaffen over wanneer gedogen aanvaardbaar zou zijn. Gedogen en afzien van handhaven kon volgens deze nota enkel in uitzonderingsgevallen plaatsvinden als wel de rechtsbeginselen gelegitimeerd en gevorderd werden.¹³ Dit is nu nog mogelijk in drie gevallen: **1** wanneer handhaving zou leiden tot aperte onbillijkheden, **2** het achterliggende belang evident beter gediend is met gedogen en **3** zwaarder wegend belang gedogen soms kan rechtvaardigen. Vanaf 2000 waren er een aantal kleine veranderingen in de wet en het algehele beleid.

Concluderend kunnen we opmerken dat de afgelopen jaren de vraag rees of we toch niet afmoeten van het gedogen. Getwijfeld werd of er andere, betere regels gesteld

moesten komen¹⁴ en werd in 2010 door de minister van Financiën uitgerekend wat legaliseren voor winst zou opleveren.¹⁵ Het probleem met de Opiumwet is dat zowel kopers als verkopers niet gewillig aangifte zullen doen wanneer bijvoorbeeld handel plaatsvindt. Echte 'slachtoffers' zijn er dus niet. Dit maakt het moeilijk om aan de hand van de huidige wet te controleren.

Literatuur:

- Laar, M. van (red.), Ooyen-Houben, M. (red.) *Evaluatie van het Nederlandse drugsbeleid* (Utrecht/Den Haag 2009). <http://www.trimbos.nl/~media/Files/Gratis%20downloads/AF0884%20Evaluatie%20van%20het%20Nederlands%20drugsbeleid.ashx>
- Kort, M. de. *Tussen patient en delinquent: de geschiedenis van het Nederlandse drugsbeleid* (1997).
- Adviescommissie Drugsbeleid, Ministerie van Justitie, '*Geen deuren maar daden*', (2009). <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2009/09/15/rapport-geen-deuren-maar-daden-nieuwe-accenten-in-het-nederlands-drugsbeleid.html>
- Brede heroverwegingen, Werkgroep Veiligheid & Justitie, '*15. Veiligheid en Terrorisme*' (2010). <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/beleidsonderzoeken/documenten-en-publicaties/rapporten/2010/04/01/15-veiligheid-en-terrorisme.html>
- "*Bill O'Reilly's attack on Amsterdam*" (broadcasted by 8 dec. 2008): <http://www.youtube.com/watch?v=RLJ56BfPoSg>

¹ <http://www.youtube.com/watch?v=RLJ56BfPoSg>

² Kort, M. de. *Tussen patient en delinquent: de geschiedenis van het Nederlandse drugsbeleid*, p.17.

³ Kort, M. de. *Tussen patient en delinquent*, p.137.

⁴ Kort, M. de. *Tussen patient en delinquent*, p.110.

⁵ Idem, p.119.

⁶ Idem, p.179.

⁷ Kort, M. de. *Tussen patient en delinquent*, p.206-209.

⁸ Laar, M. van (red.), Ooyen-Houben, M. (red.) *Evaluatie van het Nederlandse drugsbeleid* (Utrecht/Den Haag 2009), p.49.

⁹ Idem, p.50.

¹⁰ Idem, p.53.

¹¹ Ibidem.

¹² Idem, p.58.

¹³ Idem, p.51.

¹⁴ Zie bijv. 'Geen deuren maar daden' van commissie vd Donk (2009).

¹⁵ Brede heroverwegingen, Werkgroep Veiligheid & Terrorisme, p.38.

Rustig de *sale* in

8

Het is zaterdagavond, de televisie staat aan. Verveeld zap ik wat langs de kanalen, op zoek naar iets wat mijn aandacht kan vasthouden. Plots is daar Guido Weijers op de buis. Je weet wel, die cabaretier waarvan je nooit weet of hij jou of je buurman aanstaart.

Naast de enigszins harde, niet-christelijke grappen die Weijers vaak maakt, kwam hij deze avond met een essentiële levensvraag. Nemen wij nog wel eens rust? Het is als meelopen met een trein die net het station binnenrolt. Bijna iedereen doet het en bijna iedereen vraagt zich af: 'Waarom doe ik het? Ik ben gaan staan waar ik in wilde stappen, maar loop toch maar een stukje mee'. Stiekem heb je geen keus, want iedereen doet het. En te midden van al die drukte en haast, loopt iedereen je ook nog eens omver. Intussen gaan we door, verder, harder, hoger meer, net als rennen op een loopband die net een standje te hoog staat. Totdat je niet meer kan. Totdat je moet stoppen, omdat het teveel wordt. We

zijn verslaafd aan presteren, aan werken. Ik denk liever in oplossingen dan in problemen. Een yogatraining of een zelfhulpboek met de veelzeggende titel *Ten steps to a balanced lifestyle*, bieden vast een bron van houvast. Of beter, een maandelijks bezoek aan de sauna, een **wellness centre** of onderuit gezakt op een ligstoel genieten van een 40 graden hete zon in Saint-Tropez. Toch heeft die onchristelijke Weijers een betere, zelfs goedkopere oplossing:

Stilte.

Wie neemt er nog dagelijks een moment van complete stilte? Stilte om heel bewust na te denken over je leven, wat je doet, wat je juist niet doet, wat je wilt, waar je naartoe gaat en ga zo maar door. Nee, dit is heus geen meditatie, het is gewoon een stukje zelfconfrontatie.

Daar gaan we dan. Ga je vanaf nu dingen doen die je verstandig lijken of ga je dingen doen die je leuk vindt? Worden wij gelukkig van het constant rennen of zijn we eigenlijk veel productiever als we af en toe een stapje terugnemen? Even, hups, van die loopband af.

O ja, ik word altijd zo dolgelukkig van winkelen. Tussen alle drukte door. Misschien moet ik dat maar eens als excuus gebruiken om een volle dag schaamteloos de **sale** in te duiken.

Heerlijk, zo'n dagje rust. Tenminste, rust van al die andere dingen dan.

Marjolein Koster

Europa

Heb je altijd al eens een kijkje achter de schermen willen nemen in één van de centrale plekken van politiek Europa?

Meld je dan aan voor de excursie naar Straatsburg waar een uitgebreid programma voor jullie is uitgedacht. Tijdens deze excursie zullen we onder andere Peter van Dalen (Europarlementariër voor de CU) ontmoeten en zullen we een hearing van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens bijwonen. Als afsluiter zullen we op de terugweg gezamenlijk de EK wedstrijd Nederland-Duitsland kijken. Voorafgaand zal er een cursus worden gegeven door bekende sprekers over de basisbeginselen van de Europese politiek. Mensen die deelnemen aan deze cursus, zullen voorrang krijgen bij de excursie.. De cursus is niet verplicht, maar wordt wel van harte aanbevolen.

9

Data excursie:

12 & 13 juni 2012

Data lezingen:

**19 april, 10 mei &
31 mei 2012**

Opgeven kan door een e-mail te sturen naar:
europa@perspectief.nu

Should I stay or should I go?¹

Bezuinigingen in het hoger onderwijs en studiekeuze

'Hier had ik jaren naar toegewerkt; talloze schriftelijke overhoringen, repetities, boekverslagen, een profielwerkstuk en tenslotte het eindexamen. Na het VWO was ik er klaar voor om te gaan studeren! Na een lekker lange zomervakantie ging ik vol enthousiasme naar het eerste college. Tja, dat was wel even wennen zeg en was de studie waar ik aanvankelijk zo enthousiast over was, nu echt wel zo geweldig...'. Inderdaad, je raadt het al: ik werd een zogenaamde 'studieswitcher'.

Gelukkig ontdekte ik al vrij snel dat ik bij de verkeerde studie zat en kon nog vroegtijdig switchen, zonder uiteindelijk studievertraging te hebben opgelopen. Ook wanneer ik nog iets langer was doorgedaan, maar voor februari gestopt en uitgeschreven was had dit destijds nog geen invloed gehad op de duur van de te ontvangen studiefinanciering. Ook een zogenaamde 'langstudeerboete' lag nog niet in het verschiep.

Bezuinigingen hoger onderwijs

Dankzij de bezuinigingen in het hoger onderwijs zal dit per 1 augustus 2012 allemaal gaan veranderen en wordt het maken van een goede studiekeuze des te belangrijker. Halbe Zijlstra beschrijft in zijn beleidsnotitie studiefinanciering 'Studeren is investeren' 2 van 11 maart j.l. dat studenten maximaal één jaar vertraging op de nominale duur van de bacheloropleiding plus één jaar vertraging op de nominale duur van de masteropleiding mogen hebben. Verder hebben studenten na de nominale studieduur nog één jaar recht op de reisvoorziening en wordt de basisbeurs voor de masteropleiding in het sociaalleenstelsel ondergebracht. Als studenten langer over hun studie doen betalen ze niet langer het tarief voor laag wettelijk colleggeld, maar gaan het tarief voor hoog wettelijk colleggeld betalen. De langstudeerdersopslag is in de wet bepaald op € 3000, een bedrag dat jaarlijks wordt geïndexeerd. Een andere maatregel is dat studenten die meer dan een jaar vertraging oplopen voortaan hun eigen reiskosten tegen de reguliere

STUDIEKEUZE

WELKE OPLEIDING LEVERT EIGENLIJK DE LEUKSTE MENSEN AF

Loesje

loesje@loesje.nl
www.loesje.nl

tarieven moeten betalen. Zijlstra wil studenten stimuleren om sneller af te studeren en een betere keuze te maken.

Studiekeuze

Onderzoek naar de uitval in het hoger beroeps- en academisch onderwijs laten zien dat veel studenten uitvallen of switchen van studie. Dit percentage bedraagt volgens de laatste cijfers van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap bij universitaire studies 25% en in het hoger beroepsonderwijs zelfs 30%! Het maken van de verkeerde studiekeuze blijkt de belangrijkste reden voor uitval van studenten in het eerste jaar³. Los gezien van het feit dat dit hoge maatschappij kosten met zich meebrengt, kan dit de student in de toekomst ook meer dan voorheen geld gaan kosten met het oog op de bezuinigingen in het hoger onderwijs. Het belang van het maken van de juiste studiekeuze lijkt hierdoor toe te nemen. Een ander effect zou kunnen zijn dat studenten niet met hun studie stoppen vanwege de uitloop en de hogere kosten die dit met zich meebrengt. Het lijkt hoe dan ook van essentieel belang om te investeren in goede begeleiding van het keuzeproses van middelbare scholieren vanwege de gebrekkige studieloopbaanbegeleiding en voorlichting die leerlingen momenteel op de middelbare school krijgen. Ook staatssecretaris Zijlstra is zich bewust van het belang van het bevorderen van de kwaliteit van de studiekeuze. Eén van de maatregelen die door hem worden voorgesteld betreffen het punt van goede voorlichting op grond van betrouwbare informatie en goede loopbaanoriëntatie en studiekeuzebegeleiding. Vanuit dit oogpunt wil ik graag ingaan op het afstudeeronderzoek 'Should I stay or should I go?' van Irene Steens (2011)⁴.

De waarde van een studiekeuzetest

Ter ondersteuning van het studiekeuzeproses zijn er verschillende materialen in omloop die studenten kunnen gebruiken ter voorbereiding op hun keuze. De door OCW-gefinancierde Studiekeuze123.nl website is hier een voorbeeld van. Een ander bekend hulpmiddel is de Qompas Studiekeuzetest. De test meet competenties, interesses en persoonlijkheidskenmerken van leer-

lingen en geeft op basis hiervan aan in hoeverre een bepaalde studie 'matcht' met de leerling. De helft van de middelbare scholen in Nederland hebben inloggegevens aangevraagd voor deze test en ongeveer 70.000 havo- en vwo-leerlingen uit de klassen 4 tot en met 6 maken gebruik van deze test. Uit onderzoek van Steens (2011) naar de kwaliteit /voorspellende waarde van de studiekeuzetest van Qompas kwam naar voren dat deze test goed in staat is om te beoordelen of een studiekeuze juist is, waaruit geconcludeerd kan worden dat het een belangrijk hulpmiddel kan zijn in het maken van de juiste studiekeuze. Tevens blijkt uit haar onderzoek dat het maken van een studiekeuze in het voorlaatste jaar leidt tot de kleinste kans op switchen. Ze geeft daarom aan dat voor leerlingen die lang twijfelen en in het examenjaar nog niet weten wat ze willen studeren meer hulp moet worden geboden. De studiekeuzetest van Qompas kan hier een hulpmiddel voor zijn. Wel moet het belang van deze test dan duidelijk gecommuniceerd worden naar scholen en leerlingen. Het is namelijk niet bekend of het maken van deze test verplicht is. Vermoedelijk staat tijdens een zogenaamd keuzebegeleidingsuur het invullen van de test op het rooster. Leerlingen geven aan weinig waarde te hechten aan het maken van de test, waardoor zij logischerwijs ook weinig waarde aan de uitkomsten hiervan zouden kunnen hechten.

Gezien het feit dat de test een goede voorspeller voor de juiste studiekeuze blijkt te zijn, zou het maken van deze gestimuleerd moeten worden in het voortgezet onderwijs en zoals Steens (2011) aanbeveelt zouden decanen, mentoren en studiekeuzebegeleiders zicht moeten krijgen op in hoeverre de uitkomst van de test correspondeert met de gemaakte keuze. Wanneer dit niet het geval is, zouden zij hierover in gesprek kunnen gaan met de leerling. Qompas geeft immers een goede indicatie voor de kans op switchen bij een bepaalde studiekeuze en bij benutting van deze gegevens zou het aantal studenten dat van studie switcht gereduceerd kunnen worden.

Terugkomend op de nieuwe beleidsplannen en de aangekondigde bezuinigingsmaatregelen voor het hoger onderwijs, lijkt het gebruik van deze (of een kwalitatief vergelijkbare) test in combinatie met effectieve studiekeuzebegeleiding een belangrijke zaak om als kabinet in te investeren!

¹ Titel overgenomen van de bachelor afstudeerscriptie van Irene Steens, masterstudent Onderwijskunde Universiteit Twente en bedacht door Tim Hirschler.

² Ministerie voor Onderwijs, Cultuur & Wetenschap (2011). *Beleidsnotitie Studiefinanciering 'Studeren is investeren'*. Den Haag: Ministerie voor Onderwijs, Cultuur & Wetenschap.

³ Ministerie voor Onderwijs, Cultuur & Wetenschap (2011). *Kwaliteit in verscheidenheid. Strategische Agenda Hoger Onderwijs, Onderzoek en Wetenschap*. Den Haag: Ministerie voor Onderwijs, Cultuur & Wetenschap.

⁴ Steens, I.E. (2011). *Should I stay or should I go?* Enschede: Onderwijskunde

Laura Staman
Lid werkgroep Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap

Irene Steens
Student Human Resource
Development Universiteit Twente

Hervormen om te groeien

Regeringsverantwoordelijkheid is een zware last voor de coalitiepartijen die dit op zich nemen. Zeker in een tijd waarin het economisch niet voor de wind gaat. Nadat kabinet-Rutte vorig jaar al ruim achttien miljard euro bezuinigde, maakte het Centraal Planbureau (CPB) eind februari bekend dat het begrotingstekort alsnog te hoog is, namelijk 4.5%. Gezien de Europese regels - die ook Nederland heeft ondertekend - betekent dit dat het kabinet nog eens tien miljard zal moeten bezuinigen om onder de afgesproken 3.0% tekort blijven. Glashelder doel zou je zeggen.

Meteen nadat de CPB-cijfers werden bekendgemaakt, draaiden de fractievoorzitters van VVD, CDA en PVV al om deze afspraak heen. Waar de coalitiepartijen eerder nog Griekenland voor het blok zetten om zich aan de Europese begrotingsregels te houden, daar werd het ze in Nederland toch iets te heet onder de voeten. In plaats van iets te roepen over een land diagonaal aan de andere kant van Europa, moest men nu zelf met de billen bloot, wetende dat het halen van 3.0% gepaard gaat met tien miljard euro extra bezuinigingen. En dan is bezuinigen opeens heel vervelend. VVD-fractievoorzitter Stef Blok riep dat de 3.0% 'niet heilig' is, PVV-leider Geert Wilders zei dat hij 'geen cijfertjesfetisjist is' en Van Haersma Buma stelde namens het CDA dat 3.0% slechts een 'richtsnoer' is, in plaats van een harde afspraak. Lekker is dat.

Wat we er ook van maken, tien miljard euro bezuinigen gaat hard aankomen. Zeker op de manier zoals kabinet-Rutte dit in 2011 vormgaf door hard te snijden op het persoonsgebonden budget (PGB), de werkloosheids- en bijstandsuitkeringen, defensie en het rigoureuze gesnoei op studentenregelingen. Als de volgende tien miljard op dezelfde manier wordt bezuinigd, is het de vraag welke groep dit keer slachtoffer wordt.

De vraag is dan ook of Ruttes motto, 'snoeien om te groeien', wel werkbaar is. Het kabinet zou er beter aan doen alle taboes uit de eigen verkiezingsprogramma's door te strepen en eens serieus werk te maken van echte hervormingen. Echt die hypotheekrenteaftrek eens aanpakken. En echt die pensioenleeftijd een keer snel omhoog brengen. Daarnaast mag van een VVD-CDA kabinet verwacht worden dat eindelijk de regeldruk in bijvoorbeeld de zorg of het onderwijs wordt aangepakt.

De keuze voor het kabinet is dan ook geen simpele. Kiest het opnieuw voor harde bezuinigingen, die door het stapeleffect de lagere inkomens extra hard treffen? Of kiest het voor echte hervormingen als hierboven, waarbij de grote weeffouten in onze economie rechtgetrokken worden (denk aan het stimuleren van schuld door bestaan van hypotheekrenteaftrek en stoppen met werken op je 65e, terwijl Nederlanders al jarenlang ouder worden en het AOW-stelsel onhoudbaar wordt). Of kiest het kabinet voor bezuinigingen in combinatie met lastenverzwaringen?

In ieder geval is het motto van kabinet-Rutte duidelijk: er moet gesnoeid worden om te groeien. Maar als we onder snoeien het harde bezuinigen van vorig jaar moeten verstaan, is het de vraag of deze twee werkwoorden elkaar wel opvolgen. Dan is het snoeien of groeien. Of zou het kabinet durven kiezen voor het toekomstbestendige 'hervormen om te groeien'?

Robert Heij
Voorzitter Perspectief

Carola Schouten

In januari ging PerspectieF op bezoek bij de Tweede Kamerfractie van de ChristenUnie (CU). Acht leden - voornamelijk van de werkgroep Onderwijs, Cultuur en Wetenschap - gingen in gesprek met Carola Schouten over het onderwijs, waarbij verschillende onderwerpen de revue passeerden.

Het eerste onderwerp dat aan bod kwam, was het sociaal leenstelsel. Wellicht zal het sociaal leenstelsel niet alleen voor de bachelor-, maar tevens voor de masterfase worden ingevoerd. We staan in beginsel niet onwelwillend ertegenover, al waarschuwt zij wel voor een leencultuur. Een sociaal leenstelsel mag volgens PerspectieF alleen gepaard gaan met duidelijk meetbare kwaliteitsverbeteringen op hbo's en universiteiten. De CU is geen voorstander van het sociaal leenstelsel.

Andere gespreksonderwerpen waren bijvoorbeeld selectie aan de poort en de hoogte van collegegelden. Men is verdeeld over dat eerste. Selectie aan de poort gaat volgens de ChristenUnie te ver. Een intakegesprek lijkt een beter middel. Wat de collegegelden betreft is PerspectieF bang dat deze de pan uit rijzen. Te hoge collegegelden kunnen onder andere een barrière opwerpen voor studenten die (verder) willen gaan studeren.

Tot slot werd de financieringsvorm van hoge scholen besproken. Deze was gericht op de output van een universiteit of hbo, maar dit wil Zijlstra veranderen in een financieringsvorm gericht op prestaties. PerspectieF betwijfelt of dit wel het juiste te bewandelen pad is. Het gevaar bestaat namelijk dat docenten niet alleen meer beoordelen of het werk van de student van afdoende kwaliteit is, maar bij de beoordeling tevens financiële criteria in overweging dienen te nemen. Men is echter nog op zoek naar de beste oplossing en daar denkt PerspectieF graag over mee, samen met de CU!

The Innercity Project

14

“Kan ik dan ook mijn haar wassen?” Ergens vanuit een hoek van de zaal gilt een vrouw op leeftijd, die bezig is met haar breiwerkje. Terwijl ik binnenkom wordt nog net de mededeling gedaan dat binnenkort de kapper langskomt.

Ik ben hier bij 'The Innercity Project', een initiatief van Sjaak en Tinie Roos dat ooit bedoeld was om een thuis te zijn voor daklozen en verslaafden in Rotterdam. Nu – zo'n twintig jaar later – hebben de vrijwilligers vooral de motivatie iets voor de ander te betekenen.

Op de avond van de inloop spreek ik af met Marcel de Jager die sinds kort het nieuwe gezicht van Innercity is. Hij is zelf lang geleden begonnen als vrijwilliger in het project en nu algemeen aanspreekpunt, dus met zijn kennis zit het wel goed: "Innercity is begin jaren 90 ontstaan vanuit Sjaak en Tinie Roos. Ze werkten allebei op de Wallen in Amsterdam, waarop ze besloten ook iets in Rotterdam te gaan doen. Het is begonnen met werken buiten op straat, op zoek naar verslaafden en daklozen." De naam, niet helemaal onlogisch, komt uit het Engels: binnenstad. Maar het gaat ook over het innerlijk van de mens en de ziel van de stad.

Alle windstreken

“Het was een heftige en bijzondere tijd.” De Jager beschrijft de verhalen die hij heeft gehoord van de oprichters: “Toen waren er nog zoveel zwervers in de Millinxbuurt” (de beruchte wijk in Rotterdam-Zuid, red.). Het enige wat gedaan kon worden was de straat op gaan, mensen ontmoeten en eten geven. Meer hadden ze niet. “Na een tijdje kregen ze een eigen gebouw in Zuid. Daar werden de mensen uitgenodigd, maar nog steeds bleef het straatwerk erg belangrijk.”

‘We bieden nu vooral hulp aan ‘thuislozen’, die zonder ons terug zouden terugvallen in oude gewoontes’

Na een tijdje verhuisde het hele project naar een pand in het westen van de Maasstad, waar het werk op dezelfde manier doorging. Extra voordeel was dat ze een bestelbus kregen: “Hiermee konden we de straat op, waardoor we weer naar de mensen toegingen. We wisten waar de daklozen sliepen en konden ze daar opzoeken”, vertelt De Jager over de veranderingen.

2011

Tot vorig jaar. Toen besloot de gemeente het allemaal om te gooien tot frustratie van Innercity. De Jager: “Het buitenwerk werd ontmoedigd. We mochten niet meer overal staan, omdat de bus steeds meer zwervers zou aantrekken”, iets wat volgens de gemeente slecht voor het straatbeeld zou zijn. “Op het moment dat wij met onze bus van straat geweerd werden, was de situatie nog slecht genoeg om ons juist te

motiveren erop af te gaan." Het verbieden van het buitenwerk was onderdeel van het nieuwe beleid van de gemeente, waarin zij actief bezig waren mensen van de straat te krijgen: "Langzamerhand waren er geen daklozen meer. We wisten ze niet meer te vinden. Het buitenwerk werd overbodig."

'De samenwerking met de gemeente hebben wij niet vaak als positief ervaren'

Thuislozen

Deze ontwikkelingen hebben ervoor gezorgd dat Innercity nu vooral een plek is voor mensen zonder thuis. "In de inloop kwamen steeds meer 'thuislozen' met psychische problemen. Geen daklozen meer. Deze thuislozen waren mensen zonder sociaal netwerk en mede daardoor hadden zij de neiging snel terug te vallen in oude gewoontes. Vaak hadden ze slechte vrienden die hen weer in aanraking brachten met drugs en dergelijke." Deze mensen slapen bijvoorbeeld in een kraakpand, maar hebben verder niets.

Geen hobbymatige hulpverleners

Nu is er nog een enkeling die af en toe kampt met drugsproblemen. "Gelukkig levert dit vrij weinig lastige situaties op. Als mensen echt verslaafd zijn en verdere hulp nodig hebben, verwijzen wij ze door naar professionele instellingen. Wij hebben goede contacten met Stichting Ontmoeting. Zij geven onze vrijwilligers ook trainingen wat betreft de omgang met personen van de straat en eventuele problemen die daar mee samenhangen. Ondanks dat de meeste mensen alleenstaand zijn hebben ze een enorm netwerk onderling. Ze weten alles van elkaar. Dit kan soms resulteren in spanningen. Wij proberen dat dan op te lossen door met de mensen te praten en eigenlijk lukt dat altijd wel," vertelt De Jager.

Motivatie

Wanneer ik hem vraag naar zijn motivatie voor het werk, ben ik blij verrast: "Die komt

Marcel de Jager

vooral uit de behoefte er te willen zijn voor de mensen. Soms willen ze gewoon eten en rust, soms willen ze een praatje, soms doen ze een spelletje. Als ze een verhaal willen vertellen, dan doen ze hun verhaal. Het maakt niet uit wat dat is, wij luisteren gewoon en gaan niet beoordelen of het waar is. Voor ons is alles waar en dit geeft mensen een gevoel van eigenwaarde. In de hulpverlening wordt daar vaak op doorgegaan. Hier kunnen mensen zichzelf zijn. Succesverhalen van mensen die hun leven weer compleet op de rails krijgen zijn mooi, maar niet noodzakelijk om mij te motiveren."

'Wat we horen van mensen is dat ze hier zichzelf kunnen zijn'

Giften en donaties

"Er is een vaste kern waar wij geld van krijgen. Henk heeft een supermarkt waar wij na sluitingstijd brood vandaan halen." Een negatieve ontwikkeling voor instellingen zoals Innercity is dat supermarkten efficiënter inkopen en daardoor minder overhouden. Gelukkig gaat het financieel momenteel erg goed met Innercity: "Doordat we recent onze bus verkocht hebben, ligt er nu veel geld in de la." Innercity heeft bewust gekozen geen subsidies van de gemeente aan te nemen: "Hierdoor werden we beperkt in wat we willen doen. We mogen dan geen mensen toelaten die niet officieel als burger geregistreerd staan. Wij

willen juist graag dat iedereen welkom is."

Vanuit de Bijbel

Het was me al opgevallen dat Marcel tijdens de mededelingen aan het begin van de avond een Bijbel in zijn handen had. En inderdaad, ze beginnen de avond altijd met een stukje uit de Bijbel of uit een dagboek. "We geven aan dat we een christelijke stichting zijn en dat we ons laten inspireren door de Bijbel en de liefde van Jezus. We willen ook graag aangeven dat dit voor iedereen is." Naast een opening is er op de woensdagavond ook altijd een groepsgesprek met Bijbelse thema's. "Het blijkt dat sommige mensen hierdoor geïnteresseerd raken en soms zelf gesprekken beginnen. Dit is vaak erg leuk en spontaan."

15

The Innercity Project
www.innercityproject.nl

Momenteel is er behoefte aan vrijwilligers & vacatures voor secretaris en penningmeester.
Interesse?
tip@innercityproject.nl

Marjolein Koster

KEIN MENSCH
IST ILLEGAL!!

::FIGHT FORTRESS EUROPE::FIGHT FORTRESS EU

Asiel en migratie:

een taak voor Europa

Helaas zijn er genoeg schrijnende beelden bekend van Afrikaanse asielzoekers die in gammele bootjes de Middellandse Zee proberen over te steken om de Europese Unie te bereiken. Zuidelijke EU-lidstaten als Griekenland, Italië, Malta en Spanje hadden en hebben zichtbaar moeite met de toestroom. Er is een geval bekend waarin vluchtelingen speelbal zijn van met mensen ping-pongende Italianen en Maltezen. Deze hele gang van zaken leidde tot extreme uitputting bij de personen in kwestie. Een aantal van hen vonden zelfs de dood (Nederlands Dagblad, 2009). De asielproblematiek is zodoende een duidelijk grensoverschrijdend probleem en vraagt om een Europese oplossing om dit soort uiterst schrijnende gevallen te voorkomen.

In het Verdrag van Lissabon staat al vermeld dat het asiel- en migratiebeleid supranationaal van aard dient te zijn. Binnen de EU kenden we al een vrij verkeer van personen waardoor de controles aan de grens zijn komen te vervallen. Daarom is het van belang dat er ook één Europees beleid ten opzichte van asiel en migratie wordt gehandhaafd.

Dat die Europese gedachte lang niet altijd leeft, is wel gebleken tijdens de Arabische Lente van 2011 en de daaropvolgende stroom van immigranten naar Europa. Vooral het kleine Italiaanse eilandje Lampedusa (nabij de Afrikaanse kust), ook wel gezien als de toegangspoort tot Europa, kreeg te maken met veel Noord-Afrikaanse immigranten. Italië kon de opvang niet alleen aan en ging daarom op inhumane wijze met de mensen om. Daarnaast brak

Denemarken met het Schengenakkoord, dat het vrije verkeer van personen regelt, door weer aan de grens te controleren. Kortom, de Europese solidariteit was erg ver te zoeken.

"Asiel en migratie zijn twee duidelijk Europese kwesties en vragen dus ook om een Europese oplossing"

Om een goed oordeel te kunnen geven over de vraag of men in de EU kan blijven is het van belang om onderscheid te maken tussen economische migranten en asielzoekers. Asielzoekers zijn vluchtelingen die vanwege hun etnische afkomst, politieke overtuiging, religie of seksuele geaardheid, vanwege oorlog of andere levensbedreigende situaties niet meer veilig in hun land van herkomst kunnen verblijven. Het mag duidelijk zijn dat christenen en homoseksuelen in een land als Iran hun leven niet zeker zijn. De laatste jaren hebben veel EU-lidstaten in een poging om asielzoekers af te schrikken echter geprobeerd om een zo streng mogelijk asielbeleid te voeren. Dit leidt tot onmenselijke situaties en levert uiteindelijk ook niemand iets op. Het Dublin-verdrag regelt dat asielzoekers asiel aan moeten vragen in het land waar men het eerst aankomt, in veel gevallen de zuide-

lijke lidstaten. Bij tijdelijk grote stromen van asielzoekers, moet wat Perspectief betreft van het Dublin-verdrag worden afgeweken en moeten de noordelijke lidstaten de Zuid-Europese landen ondersteuning bieden. Een Europees asielbeleid moet humaan en rechtvaardig zijn en asielzoekers dienen in ieder land een gelijke behandeling te krijgen. Procedures moeten sneller en zorgvuldiger verlopen om asielzoekers niet te lang in onzekerheid te laten zitten. Aan mensen die langer dan vijf jaar op een verblijfsvergunning wachten, moet automatisch asiel verleend worden zodat zij een nieuw bestaan op kunnen bouwen in hun nieuwe land.

Ook als het gaat om arbeidsmigratie is het van belang om dit Europees op supranationaal niveau te regelen. De Europese vraag naar arbeid moet op legale wijze worden gekoppeld aan het aanbod van migranten. Hiermee kan illegale migratie worden voorkomen wat zowel in het belang van de migrant als het bedrijfsleven is. Na een aantal jaar werkzaam geweest te zijn, dienen integratieprojecten te worden ingezet, krijgt de desbetreffende migrant meer rechten en wordt gezinshereniging op termijn mogelijk gemaakt. Op deze manier is migratie een verrijking voor de Europese arbeidsmarkt. We moeten nieuwkomers in ons land met open armen ontvangen wat in het voordeel van zowel de migrant als de Europese samenleving is.

"Het mag duidelijk zijn dat christenen en homoseksuelen in een land als Iran hun leven niet zeker zijn"

"Migratie kan een verrijking zijn voor de Nederlandse arbeidsmarkt"

Asiel en migratie zijn twee duidelijk Europese kwesties en vragen dus ook om een Europese oplossing. Door als één Europa met duidelijke richtlijnen over hoe met deze kwetsbare groep om te gaan op te treden kunnen schrijnende gevallen en mensonterende praktijken worden voorkomen en groeit arbeidsmigratie uit tot een verrijking van de Europese samenleving.

In deze kamer kunnen de kinderen / jongeren muzikaal bezig met hun hobby's of hun programma.

18

Nederlands grootste chr. ggz, wat hulp biedt aan zowel volwassen, kinderen en jongeren. Zelfs als je kinderen hebt, kan je hier terecht waar dan zelfs voor de allerkleinsten een kinderdagverblijf voor is. Ook is er gescheiden hulp voor mannen en vrouwen in de vorm van een leefgemeenschap voor alleen mannen of alleen vrouwen.

De Hoop ggz heeft een christelijke levensbeschouwelijke identiteit. Christen zijn of worden is geen voorwaarde om bij De Hoop geholpen te worden geholpen.

De Hoop heeft een breed zorg aanbod van depressie tot verslaving. Waarna ze de cliënten weer door middel van werk in een dagelijks ritme terug brengen. En zo weer de samenleving in, waarbij ze ook God's kracht ervaren. Wat ook de identiteit van De Hoop is en waar ze voor staan. Zo ervaren de cliënten ook Gods aanwezigheid.

Ivo (33):

*"De moeilijke momenten
beleef ik nu samen met God"*

Worstelt jarenlang met drugs. Uiteindelijk verandert
God zijn leven.

Licht laten schijnen

Het gaat nu goed met Ivo. Hij is inmiddels anderhalf
jaar clean en woont weer zelfstandig.

Hij werkt als vrijwilliger voor een organisatie die
cliënten helpt met problemen als ADHD en autisme.

*"Ik begeleid nu mensen met
dezelfde diagnose als ik,"*

vertelt Ivo.

*"Het is geen christelijke instelling,
maar dat is juist mooi: ik kan daar
Gods licht laten schijnen!"*

Aan opvang van De Hoop is geen leeftijd gebonden: ook kinderen en jongeren worden opgevangen. In 'Dordrecht' is onder meer hulp aan kinderen en jongeren met psychosociale, psychiatrische of verslavingsproblemen. Die problemen variëren van drugs tot alcohol en gokken, en zelfs dwangmatig gamegedrag. Bij De Hoop is ook een school, zodat niemand iets hoeft te missen. Daarnaast biedt de hulplijn van Chris een luisterend oor.

*Hier krijgen ze trainingen, over hoe ze hun
verslaving of stoornis kunnen overwinnen
of hoe er mee om te gaan.*

De Hoop heeft een breed zorgaanbod van depressie tot verslaving.

Bij de hoop hebben ze verschillende plekken waar de cliënten werkzaam zijn, hier ziet u iemand aan het werk in de drukkerij.

Een van de huiskamers in de kiel waar de jongeren een film kunnen kijken. Waar ze eten of andere dingen doen.

De nieuwbouw

Het begeleid wonen

VERSLAAFD! FOTO VERSLAG DE HOOP

De Kiel kliniek voor kinder en jeugdpsychiatrie. Waar ook plek voor ontspanning is waar je gezellige huiskamers hebt en een sportzaal.

Hier een kinderdagverblijf, voor de vrouwen met kinderen die bij de Hoop in behandeling zijn.

Hier zijn mensen aan het werk in de metaalbewerking.

Wil je meer weten of een bezoek brengen aan De Hoop?

Dan kan dat, **23 juni** is de **Dag van De Hoop**, met als thema 'Nieuw leven... maar hoe?'
Meer daarover op www.dehoop.org/dagvande hoop

foto's en tekst door
Timo Visser

22

Syrië:

land in chaos!

Chaos, geweld, marteling, en de dood zijn termen die we dagelijks horen in de media als het om Syrië gaat.

De situatie in Syrië verslechtert met de dag. Vooral de stad Homs heeft het zwaar te verduren. Burgers worden op gruwelijke manieren gemarteld en gedood. Volgens recente schattingen heeft het geweld sinds de opstand in maart 2011 al meer dan 7500 mensen het leven gekost.¹

De roep om op te treden, klinkt steeds luider, maar de vraag is natuurlijk op welke manier. China en Rusland kondigen begin 2012 hun veto af over een resolutie oproepend tot het aftreden van president Assad. Ook optreden via de Arabische Liga lijkt onsuccesvol. Een initiatief tot een waarnemersmissie vanuit de Arabische Liga vindt geen doorgang. Doordat al deze initiatieven mislukken, kan het Assad-regime zijn gang gaan.²

Onder een aantal prominenten in de internationale gemeenschap begint zich de roep te vormen om een vredesmissie in Syrië uit te voeren. Een fundamentele eis voor het organiseren van een vredesmissie wordt echter over het hoofd gezien, namelijk het feit dat het moet gaan om het handhaven van de vrede die op dat moment aanwezig is. Als er iets niet aanwezig is in Syrië, dan is het wel vrede. Desalniettemin is het idee van een vredesmissie ook niet te ver gezocht. Als we in de historie terugkijken werden er wel vredesmissies uitgevoerd in niet-vredessituaties, echter alleen met toestemming van de gaststaat. Libië markeerde echter de eerste keer dat de VN-veiligheidsraad toestemming gaf voor een missie zonder consent van de zittende regering.

Ondanks dit alles zijn de meeste landen het er over eens dat er iets moet gebeuren. Het geweld van het dictatoriaal regime is buiten alle proporties. De meerderheid van de landen binnen de Verenigde Naties vragen zich niet meer af of ze in moet grijpen maar hoe ze in moet grijpen.³ Over hoe de landen in moeten grijpen verschilt men van mening.

Verscheidene opties staan open. De eerste optie: dialoog. Dit is een oplossing die met name de niet-Westerse landen (zoals Rusland en China) voorstaan, omdat ze vasthouden aan het principe van geen interventie en de absolute soevereiniteit van een staat.

Een tweede optie: sancties. Sancties zijn over het algemeen één van de eerste stappen die volgen na het veroordelen van een regime. Een wapenembargo zou een eventuele optie zijn. Hier gaan echter alleen de Arabische landen (vertegenwoordigd in de Arabische Liga) en Westerse landen mee akkoord.

Een derde optie: gewapend ingrijpen. Als de VN-veiligheidsraad hier opdracht voor zou geven (wat niet waarschijnlijk is) op basis van hoofdstuk 6,5 van het VN Handvest, dan zal de NAVO waarschijnlijk de beste organisatie zijn om mee in te grijpen, omdat de NAVO de capaciteiten (menschappen en materialen) heeft om deze missie uit te voeren. Dit kan dan in samenwerking met bijvoorbeeld de Arabische Liga.

Als men ingrijpt, zal er waarschijnlijk gebruik gemaakt gaan worden van het Libische model (vliegverbod) en de eerder in Joegoslavië uitgevoerde 'Operation Deliberate Force' (luchtoorlog). De vraag is echter of alleen een luchtoorlog genoeg is. Een succesvolle luchtoorlog vereist een duidelijke sturing vanaf de grond. De Syrische rebellen kennen echter totaal geen commando structuur, het zijn los opererende kleine eenheden. Een aanval met grondtroepen ligt vooralsnog niet voor de hand, omdat Westerse landen bang zijn om een nog groter conflict in de regio te creëren doordat de bondgenoot van Syrië, Iran, zich met de interventie zou gaan bemoeien.⁴

Er zijn verder nog ander mogelijkheden om in te grijpen via de internationale gemeenschap. Maar als eerste en belangrijkste zullen de internationale actoren hun krachten moeten verenigen om zich te richten tegen dit moorddadige regime. Twijfel is niet langer een excuus voor niet-handelen. Talloze personen en organisaties hebben opgeroepen om op te treden. We moeten beseffen: Syrië's vrijheid is niet gratis. Een zware prijs zal moeten worden betaald voor hun vrijheid, een prijs die waarschijnlijk mensenlevens en veel geld kost. Een succesvolle missie zal de dood inhouden van vele Westerse soldaten. Zijn we bereid om deze kosten te dragen?

¹ De Volkskrant. 'Wanhopige berichten uit een stervende stad.' 10 februari, 2012.

² De Volkskrant. 'Coalitie van de landen tegen Assad in de maak.' 10 februari, 2012.

³ Bellamy, A and Williams, P.: The New Politics of Protection? Cote d'Ivoire, Libya and the responsibility to protect, 2011.

⁴ Ducker, C.: Lecture series, Webster University, International Organizations Class, 2012.

Laat uitzonderingen op het rookverbod in rook opgaan!

24

Jaarlijks wordt er door Van Dale Uitgevers een verkiezing voor het 'Woord van het Jaar' georganiseerd. Vorig jaar verkozen de Belgen het woord 'stoeproken' tot hét nieuwe woord. Blijkbaar zegt dit iets over het rookbeleid dat afgelopen jaar in België is gevoerd, maar ook over het Nederlandse, want direct weet je waarop gedoeld wordt. Sinds de invoering van het rookverbod op de werkvloer in 2004 heb je recht op een rookvrije werkplek als werknemer. Zodoende staan nicotineverslaafden buiten, al koukleumend en wat gehaast, hun sigaretten te roken.

In dit artikel bekijken we waarom de overheid deze ingrijpende maatregelen nam, wat de consequenties ervan zijn, en of Nederland met het terugdraaien van het rookverbod voor zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers) nog wel aan de internationale regelgeving voldoet?

Achtergrond van het rookverbod en de uitzondering voor de zzp'ers.

De achterliggende gedachte van het rookverbod ligt gelegen in het feit dat de overheid het belang van werknemers wil behartigen. Werknemers dienen in staat te worden gesteld hun werkzaamheden zonder hinder of overlast van roken door anderen te verrichten.¹ De werkgever is daarom aangesteld zorg te dragen voor een rookvrije ruimte voor werknemers.

Het rookverbod komt voort uit de aangescherpte Tabakswet, die in 1990 voor het eerst werd geïntroduceerd in Nederland. Omdat ons land in 2003 het FCTC-verdrag² heeft ondertekend, werd toenmalig minister Hoogervorst praktisch gedwongen om

het rookbeleid verder uit te breiden. Naast overheidsgebouwen en gesubsidieerde instellingen, werd in 2004 ook de publieke sector verplicht om rookvrije werkplekken in te stellen. Voor de horeca werd een uitzondering gemaakt, maar vanaf juli 2008 moest ook deze sector eraan geloven. In 2009 kwam hier verandering in toen twee cafés het rookverbod aanvochten bij de rechter. Volgens hen was het rookverbod voor een eenmanszaak in strijd met de wet, een eenmanszaak heeft immers geen personeel dat beschermd moet worden tegen het meeroken. De gerechtshoven in Den Bosch en Leeuwarden waren het hiermee eens, en openstaande boetes werden opgeschort. Het Openbaar Ministerie ging meteen in cassatie en kreeg zijn gelijk. Ondanks deze uitspraak werd het beleid tien maanden later opnieuw aangepast. Huidig minister Schippers komt de zzp'ers in de horeca tegemoet, door het rookverbod op te heffen wanneer het vloeroppervlak in een café maximaal 70 m² beslaat.

Het is niet erg als u hier rookt, als u het maar niet uitblaast.

Internationaal ontmoedigingsbeleid en de situatie in Nederland.

De internationale gemeenschap vraagt van Nederland om een ontmoedigingsbeleid te voeren als het om roken gaat. Van de overheid wordt verwacht dat zij maatregelen neemt *'om het wijdverbreide tabaksgebruik en de blootstelling aan tabaksrook permanent en substantieel te verminderen'*.³ De Raad van de Europese Unie (hierna: de Raad) beveelt aan om strategieën te ontwikkelen die *'het probleem van de bescherming tegen tabaksrook aanpakken op alle plaatsen die voor het grote publiek toegankelijk zijn of collectief worden gebruikt'*.⁴

De huidige regering heeft er voor gekozen een uitzondering op de rookvrije horeca te creëren, immers bij zzp'ers met minder dan 70m² mag wel gerookt worden. Zij heeft daarmee recht willen doen aan de keuzevrijheid van de consument en de ondernemer van de kleine buurtkroeg. De regering vindt echter niet dat zij met deze uitzondering afbreuk doet aan het ontmoedigingsbeleid.

De Europese Commissie heeft echter aangegeven dat deze uitzondering in strijd is met de aanbeveling van de Raad. Deze aanbeveling is echter niet bindend voor de lidstaten. De internationale verplichtingen staan juridisch niet in de weg aan de uitzondering voor zzp'ers.

De huidige lijn van Nederland lijkt echter niet op het internationaal gevraagde ontmoedigingsbeleid.

De mogelijkheid tot roken bij zzp'ers strookt niet met het gevraagde ontmoedigingsbeleid. Ook op andere punten is het ontmoedigingsbeleid minder geworden. Te denken valt hierbij aan het stoppen met Postbus 51-spotjes op de televisie en het niet meer vergoeden van ondersteunende medicijnen om te stoppen met roken. Ook lijkt de handhaving er niet makkelijker op te worden. Sinds de uitzondering op het rookverbod bekend is gemaakt, wordt ook in steeds meer andere horecagelegenheden weer gerookt, aldus KWF kankerbestrijding. Nederland schiet dus tekort in haar internationale verplichtingen.

Conclusie

Wij zouden graag zien dat de overheid werk gaat maken van het ontmoedigingsbeleid. Dit kan Nederland het krachtigst doen door het rookverbod weer algemeen geldend te maken. De focus moet van het beschermen van de zzp'er naar het beschermen van de volksgezondheid. Deze focus op de volksgezondheid wordt ook gevraagd in het internationaal kader wanneer men stelt dat *'het probleem van de bescherming tegen tabaksrook aangepakt moet worden op alle plaatsen die voor het grote publiek toegankelijk zijn of collectief worden gebruikt.'* Argumenten dat bezoekers van zzp'ers bewust kiezen voor (mee)roken, kunnen wat ons betreft afgedaan worden door te wijzen op het belang van duidelijkheid, wat wordt geboden door een algemeen rookverbod. Dat het rookverbod het stoeproken tot een nóg bekender fenomeen mag maken!

¹ Art. 11a, eerste lid, van de Tabakswet.

² Framework Convention on Tobacco Control (FCTC). Initiatief van Wealth Health Organisation.

³ Art. 3 van het FCTC-verdrag.

⁴ Aanbeveling betreffende rookvrije ruimten (2009/C 296/02), aanbeveling 4.

Reint Baas
Lisette de Zeeuw
Jarin van de Zande
Corné Wolswinkel
Werkgroep Justitie en Veiligheid

Verslaafd aan gefragmenteerd denken in het primair onderwijs

26

Als we denken aan welke vakken Nederlandse basisschoolkinderen moeten krijgen, denken we al gauw aan taal en rekenen. De rest van de vakken is daar omheen gebouwd: handvaardigheid, muziekles en samen spelen bijvoorbeeld. Maar als een muziekles nu eens zou zorgen voor een betere taal- en rekenvaardigheid? Zou de muziekles dan nog een ondergeschoven kindje zijn? Onze verslaving aan gefragmenteerd denken zorgt ervoor dat we de verbindingen tussen vakken niet zien. Het is tijd voor integratie.

Bezuinigingen

Het is niemand ontgaan: ook in het onderwijs moet bezuinigd worden. Waar vallen de klappen? Er zijn twee gebieden waar in elk geval niet aan getoerd mag worden: taal- en rekenonderwijs. Bezuinigingen beginnen pas buiten deze vakken. Zo hebben basisscholen nu bijvoorbeeld minder geld te besteden aan cultuuronderwijs. Zij kunnen vaak vakleerkrachten voor dit onderwijsdomein niet meer betalen en dus worden de onderwijzers zelf, die normaal gesproken voor de groep staan, ingezet om dit onderwijs te geven. Als daar al tijd en geld voor is. Zo niet, dan vervalt de les.

Muziekonderwijs en andere domeinen

Een onderdeel van cultuuronderwijs is muziekonderwijs. De laatste tien jaar wordt er steeds meer onderzoek gedaan naar de invloed van muziekonderwijs op algemene leerprestaties. De resultaten hiervan zijn adembenemend. Het blijkt dat kinderen in de basisschoolleeftijd, die muzikale training hebben gehad, ook op andere gebieden beter presteren. Zij beschikken over een betere taal- en rekenvaardigheid dan kinderen die niet muzikaal getraind zijn. En dit is nog maar het topje van de ijsberg. Deze getrainde kinderen hebben namelijk

ook nog eens een hoger IQ, een beter ruimtelijk inzicht en een hogere emotionele intelligentie! De vaardigheden om muzikale patronen te herkennen, te waarderen en daarop te reageren helpt dus ook om in andere domeinen deze vaardigheden te verbeteren. Je hebt deze vaardigheden bijvoorbeeld ook nodig in de wiskunde, architectuur, scheikunde, gymnastiek en taal. Oftewel, de vaardigheid om complexe patronen te analyseren heb je nodig op vele vlakken en dit kan goed getraind worden door muziekonderwijs.

*Gefragmenteerd
denken in het
onderwijs*

Muziek en taal

Hoe kan het dat de taalvaardigheid van een kind beter wordt doordat hij of zij muzikaal

*'Bezuinig nimmer
op taal en
rekenen'*

getraind is? Kinderen die muziekonderwijs hebben gehad, blijken beter onderscheid te kunnen maken tussen klanken dan kinderen die dit niet hebben gehad. Ze kunnen dus beter luisteren. Zij horen bijvoorbeeld beter het verschil tussen 'da', 'ga' en 'ba'. Dit onderscheid komt goed van pas als kinderen moeten luisteren in de les. De muzikaal getrainde kinderen kunnen zich ook beter concentreren, omdat zij minder last hebben van ruis. Blijkbaar hebben zij door muziekonderwijs geleerd om zich beter te focussen. Muzikaal getrainde kinderen blijken ook beter te kunnen lezen dan niet getrainde kinderen. Het aanleren van het notenschrift zorgt ervoor dat kinderen een symbool kunnen relateren aan een klank. Dit gebeurt bij letters uiteraard ook. Omdat hierbij dezelfde hersenfuncties worden gebruikt, kan het aanleren van het notenschrift dus niet alleen de klankverwerking van muziek stimuleren, maar ook van taal! Ten slotte heeft muziekonderwijs

ook invloed op de spreekvaardigheid van kinderen. Ritme en timing in muziek zijn hierbij bepalend: door muziek te luisteren en zelf muziek te maken, kan een beter gevoel voor ritme en timing ontstaan. Wanneer kinderen deze vaardigheden ontwikkelen, gaat dit parallel met de spraakontwikkeling.

Muziek, ruimtelijk inzicht en rekenen

De wetenschapper Rauscher ontdekte dat bij het verwerken van muziek mentale afbeeldingen worden gemaakt om zodoende de tonen 'in beeld' te brengen. Uiteindelijk kan dit leiden tot het relateren van complexe mentale afbeeldingen. Deze vaardigheid is ook voor andere vakgebieden belangrijk, zoals bij schaken en wiskunde. Uit het weinige onderzoek dat op dit vlak is gedaan, blijkt dat kinderen die muziekonderwijs hebben gehad inderdaad hoger scoren op taken waarin ruimtelijk inzicht wordt getoetst. Er zijn ook onderzoeken die aantonen dat de rekenvaardigheid van kinderen significant verbetert wanneer zij muziekonderwijs krijgen. Whitehead, een andere onderzoeker, heeft aangetoond dat leerlingen die 50 minuten muziekonderwijs kregen per week, beter scoorden op wiskundetoetsen

dan degenen die dit onderwijs niet kregen. Uit ander onderzoek bleek, dat leerlingen die vrijwillig kozen voor muziekonderwijs beter presteerden bij wiskunde dan leerlingen die muziekonderwijs als verplicht vak in hun pakket hadden. Maar, ook al was het muziekonderwijs verplicht, deze leerlingen scoorden alsnog beter bij wiskunde dan leerlingen zonder muziekonderwijs.

*'Kinderen met
muzikale vorming
presteren beter'*

Cultuuronderwijs: ondergeschoven kindje

Juist omdat deze onderzoeksresultaten voor zich spreken, is het vreemd dat het cultuuronderwijs in het primair onderwijs een ondergeschoven kindje aan het worden is. De onderwijspraktijk laat in dit opzicht een ander geluid horen dan de overheid. Vanuit het Ministerie van OC&W (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) komen al decenia lang geluiden dat cultuuronderwijs, waarvan kunstonderwijs een onderdeel is,

van groot belang is. Volgens Van der Ploeg, die in 1999 staatssecretaris OC&W was, draagt kunsteducatie bij aan de kunstzinnige en persoonlijke ontplooiing van burgers. "Kunsteducatie draagt daarmee ook bij aan het culturele klimaat en de sociale samenhang in dorpen en steden." Maria van der Hoeven, minister van OC&W van 2002 tot 2006, benadrukte dat kunsteducatie gaat om het beoefenen van het ambacht,

*'Muziekkinderen
luisteren beter'*

de zogenaamde intrinsieke benadering van kunsteducatie. Zij vond dat culturele instellingen een maatschappelijke opdracht hebben die het beoefenen van het ambacht centraal moet stellen. Ronald Plasterk, minister van OC&W van 2007 tot 2010, legde eerder de nadruk op de instrumentele benadering binnen kunsteducatie, waarbij de betekenis van kunst voor de maatschappij centraal staat. "Kunst maakt het leven mooier en rijker. Dit wringt volgens mij niet met het intrinsieke benadering van kunst." Hoewel de oud-ministers en staatssecretaris wellicht een andere focus hadden in hun kijk op kunsteducatie, staat voorop dat zij vonden dat deze educatie een belangrijke plek moest krijgen in het onderwijs. Wat zien we van deze uitspraken terug in de onderwijspraktijk? Wat wordt erover gezegd in het overheidsbeleid en welke rol speelt de onderwijsinspectie hierin? De overheid heeft kerndoelen geformuleerd voor kunsteducatie die zich richten op vijf vlakken: kunst produceren, presenteren, beleven, ervan verslag doen en erop reflecteren. Scholen krijgen de vrijheid welke kunst zij willen benadrukken. Wat opvalt, is dat de inspectie hier verder

geen onderzoek naar doet. Je kunt je dus afvragen of wat de overheid belangrijk vindt ook daadwerkelijk wordt nageleefd in de praktijk.

Focus van politieke partijen

Wat ook opvalt, is dat politieke partijen eerder de nadruk leggen op reken- en taalonderwijs dan op cultuuronderwijs. De VVD stelt bijvoorbeeld: "Rekenen en taal, dat is de basis voor een goede opleiding en loopbaan." Ook het CDA focust op deze gebieden: "Concentratie op de kerntaken en op basisvaardigheden als taal en rekenen is nodig." De PvdA heeft een bredere focus, al is die wat minder makkelijk te duiden: "Scholen zijn er in de eerste plaats om kinderen taal, rekenen en kennis van de wereld bij te brengen." Uit deze visies is duidelijk op te merken dat men zich in de politiek er niet bewust van is van het feit dat juist andere vakken, zoals muziek, kunnen bijdragen aan de verbetering van reken- en taalonderwijs. Het wordt tijd dat hier aandacht voor komt en dat cultuuronderwijs wordt ingezet om dit onderwijs te verbeteren. Het wordt tijd voor een integrale blik. In de politiek moet men zich ervan bewust worden dat gericht zijn op alleen taal- en rekenonderwijs geen heilzame weg is. Ook voor docenten is het nodig om te beseffen dat cultuuronderwijs een belangrijke schakel is, in plaats van te denken dat die vakken 'er een beetje bijhangen'. Dat betekent dus ook dat de politiek zich bij inspecties meer zal moeten richten op cultuuronderwijs: het cultuuronderwijs is immers een voorwaarde voor verbetering van taal- en rekenonderwijs.

*'Kunsteducatie
draagt bij aan
persoonlijke
ontwikkeling'*

Conclusie

Aangezien muziekonderwijs de reken- en taalvaardigheden van kinderen aanmerkelijk verbetert, mag cultuuronderwijs geen ondergeschoven kindje worden. De onderwijsinspectie zou er goed aan doen om te waarborgen dat de kerndoelen op het gebied van cultuureducatie ook daadwerkelijk worden behaald in scholen. Onze hang naar vooral kwaliteit leveren in taal- en rekenonderwijs zorgt er nu te vaak voor dat cultuuronderwijs in de verdrinking komt. Terwijl juist het cultuuronderwijs, bijvoorbeeld in de vorm van muziekonderwijs, de taal- en rekenontwikkeling stimuleren en aanzienlijk verbeteren. Door cultuuronderwijs een prominente plaats te geven, komen taal- en rekenonderwijs tot hun recht.

*'CDA focust op
taal en rekenen'*

Bronvermelding:

- SLO Concretisering van de kerndoelen kunst en cultuur.
- Cultuurnetwerk.nl
- Jeugdcultuurfonds (2011). *Wat muziek doet met kindersensen*.
- Thompson (2009). *Music, Thought, and Cognition*.

Famke de Jong
Lid werkgroep Onderwijs,
Cultuur & Wetenschappen

Verslaafd aan de macht

Verslaafd zijn. Dan denken jullie misschien vooral aan seks, drugs & rock&roll, roken en alcohol. Maar politici en hoge piefen in het bedrijfsleven zijn ook nog weleens verslaafd. Aan macht bijvoorbeeld. En ook dat kan grote gevolgen hebben. Er wordt weleens gezegd dat macht corrupteert of nog erger – bij een flink portie machtsverslaving – tot autoritair gedrag en dictaturen leiden.

Gelukkig is Nederland bewaard gebleven voor die laatstgenoemde angstbeelden. Het feit dat Geert Wilders zijn Beweging voor de Vrijheid volledig in zijn macht heeft en dat Jan Marijnissen voor zijn terugtreden als fractievoorzitter in de Tweede Kamer in 2008 zowel fractievoorzitter, partijleider als partijvoorzitter was van de SP, zijn nog lang niet zo zorgwekkend als dagelijkse praktijken elders in de wereld. Ik noem de PVV een beweging om het helemaal geen partij is. Een democratisch bestuurde politieke partij heeft namelijk leden en het enige lid van de PVV (BVV dus eigenlijk) is de heer Wilders zelf.

Toch werpt zich de vraag op: is macht hebben nu echt zo leuk? Of is het zo dat je het zo leuk gaat vinden dat je het ook niet meer wilt afstaan. Vladimir Poetin genoot blijkbaar zo van zijn achtjarige presidentschap van Rusland (2000-2008) dat hij vier jaar zijn marionet Dmitry Medvedev naar voren schoof om zelf als minister-president de touwtjes in handen te blijven houden en dit jaar weer te schitteren als presidentskandidaat namens Verenigd Rusland – een functie die vrijwel gelijk staat aan die van de nieuwe president.

En wat te denken van Silvio Berlusconi. Naast zijn liefde voor de politieke macht hield hij ook heel erg veel van monopolie spelen (en ik heb het hier niet over dat leuke bordspelletje). Hij greep de macht ook in de media en had een heleboel televisiezenders in zijn bezit. Ook werd bij hem de bijverschijnselen vrouwenverslaving en een denken-dat-je-alles-kunt-maken-mentaliteit geconstateerd. Van die laatste twee verschijnselen had de man die tot voor kort een grote kans maakte om dit jaar de nieuwe president van Frankrijk te worden – Dominique Strauss-Kahn – ook erg last van. En zo zijn er nog wel meer.

In de ernstigste categorie bevinden zich onder andere de leiders van – frappant genoeg – de Democratische Volksrepubliek Korea (de officiële naam van Noord-Korea), Syrië en Zimbabwe. Daar zijn moordpartijen – tragisch genoeg – gevolgen van de machtsverslaving.

Machtsverslaving. Het kan variëren van redelijk onschuldig tot uiterst zorgwekkend. Medicijnen: democratie, mensenrechten en parlementaire controle. Als je denkt dat je alles kunt maken en zeggen, de gehele media kunt bespelen en de baas zijn iets te leuk gaat vinden, moet je misschien maar eens een consult bij de democratische afkickkliniek aanvragen.

Jan-Hendrik van Sligtenhorst

(@Giovanni_vS)

De (onderwijs) arbeidsmarkt

Bezuinigingen onderwijs treft zowel docent als leerling

Op 13 februari jl. verscheen op www.nu.nl een artikel over het feit dat er in het basisonderwijs duizenden banen verloren zullen gaan. Dit zou te wijten zijn aan een opeenstapeling van bezuinigingen. Scholen zouden door de bezuinigingen steeds meer in de problemen komen. Leerkrachten zouden wegbezuinigd worden, de klassen zouden groter worden.

30

Volgens een woordvoerder van de Primair Onderwijsraad (PO) is de kans groot dat de Pabo's studenten opleiden die straks niet aan het werk kunnen. Dit beeld komt overeen met de signalen uit de praktijk. Veel studenten die studeren aan de Pabo denken hun toekomst in het onderwijs kwijt te raken. Er zijn voorbeelden te noemen van recentelijk afgestudeerde leerkrachten die werken bij PostNL, een opticien, een speelgoedwinkel of die solliciteren bij een kinderdagverblijf of buitenschoolse opvang. Prachtig dat ook zij toch nog een baan kunnen krijgen, maar dit is niet wat zij voor ogen hadden toen zij, vol passie en enthousiasme, aan de Pabo begonnen.

Minister van Bijsterveld (CDA) herkent zich niet in het beeld dat de PO-raad op www.nu.nl schetst. Het aantal gedwongen ontslagen in het primair onderwijs komt volgens haar niet alleen door de bezuinigin-

gen. Het dalend aantal leerlingen is echter wel een belangrijke oorzaak.

Onderzoek arbeidsmarkt onderwijs

In 2006 heeft er, in opdracht van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, een groot onderzoek plaatsgevonden met betrekking tot de onderwijsarbeidsmarkt.² De uitslagen hiervan zijn te herkennen in de huidige situatie wat betreft de arbeidsmarkt op het primair onderwijs.

Vanaf 2009 speelt het probleem dat er minder vraag is naar leerkrachten voor het primair onderwijs. Het rapport wijt dit aan de krimp van het primair onderwijs en die krimp wordt veroorzaakt door een daling van het leerlingenaantal. Vanaf 2012 zet dit door, dan gaat het om meer dan 1.000 banen per jaar. In totaal gaan als gevolg hiervan tot en met 2015 5.000 banen verloren.³ Het blijft echter nodig om nieuwe

leerkrachten op te leiden, want door de vergrijzing en door- of uitstroming blijven er banen vrij komen.

In de praktijk is echter wel te zien dat deze vrijgekomen banen worden opgevuld met het geven van extra uren aan deeltijdleerkrachten, dus het uitbreiden van de aanstellingsomvang. Dit signaal wordt bevestigd in het onderzoek.

Deze signalering wordt door de onderzoekers als positief bestempeld. De aanstellingsomvang kan toenemen en afnemen. Er zijn ook leerkrachten die van school veranderen en daarbij niet exact dezelfde aanstellingsomvang behouden. Het zittende arbeidspotentieel wordt per saldo als het ware beter benut. De meest belangrijke bron van instroom in het lerarenberoep vormen de afgestudeerden van de lerarenopleidingen. Aan het begin van deze ramingperiode⁴ is deze instroom⁵ jaarlijks ongeveer 4.000 voltijdbanen. Vanaf 2009 loopt dit terug en

http://creativecommons.org/licenses/by/2.0/deed.nl

gaat het om ongeveer 2.500 voltijdbanen.

Samenvattend: De komende jaren zal de instroom van nieuwe leraren vooral bestaan uit afgestudeerden van de lerarenopleiding. De instroom zal voldoende zijn. Eventuele personeelstekorten zijn beperkt van omvang en lijken daarmee overbrugbaar.

Hiermee sluit het rapport positief af wat betreft het primair onderwijs, want: de instroom zal voldoende zijn. Er zijn dus voldoende leerkrachten. Het rapport spreekt van een wankel evenwicht. Gezien de berichtgeving van de PO-raad en de Algemene Onderwijsbond is er echter geen sprake meer van dit wankel evenwicht. Op 23 februari jl. bracht de Algemene Onderwijsbond naar buiten dat er de komende drie jaar nog eens 4500 leraren in het basisonderwijs hun baan dreigen te verliezen.⁶

Gevolgen bezuinigingen

Het dalend aantal leerlingen is een feit en natuurlijk heeft dat gevolgen voor de arbeidsmarkt.

De voorgestelde bezuinigingen moeten echter niet onderschat worden. Ze zorgen voor een aaneenschakeling van zorgelijke ontwikkelingen. Enerzijds betekent dat een

verslechtering van de onderwijsarbeidsmarkt, anderzijds ontstaan er grotere klassen waardoor er minder begeleidingstijd per leerling zal zijn.

Van deze bezuinigingen zullen de leerkrachten, studenten en leerlingen alle nadelige gevolgen ondervinden. De kwaliteit van het primair onderwijs staat hierdoor onder druk. De inspectie ziet toe op de ontwikkeling van de leerlingen, om op deze wijze te monitoren dat de kinderen in groep 8 het hoogst mogelijke hebben bereikt. Een goed streven van de inspectie, maar dat kan alleen gerealiseerd worden met voldoende middelen en leerkrachten.

Het is goed dat er wordt gezocht naar een efficiëntere geldbesteding binnen het onderwijs. Tevens is het goed om te kijken waar geld gemist kan worden. Het is echter niet de bedoeling dat er roekeloos bezuinigd wordt. Het is onbegrijpelijk dat het kabinet, soms met steun van enkele partijen uit de Tweede Kamer, instemt met de enorme bezuinigingen die het basisonderwijs treffen. Dat is funest voor de onderwijsarbeidsmarkt en voor de leerlingen in de klas.

¹ <http://www.nu.nl/economie/2739528/duizenden-leerkrachten-weg-in-basisonderwijs.html>

² 'De toekomstige arbeidsmarkt voor onderwijspersoneel tot 2015'. Rapport ministerie OCW. Te lezen op: <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2006/07/04/de-toekomstige-arbeidsmarkt-voor-onderwijspersoneel-tot-2015-arbeidsmarktprognoses-tot-2015.html> Uitgevoerd door CentERdata, ECORYS en QQQ Delft.

³ Kanttekening: deze ramingen zijn gebaseerd op demografische prognoses van het CBS; met name de groei van het aantal leerlingen in de laagste groepen in het primair onderwijs kent enige onzekerheid omdat deze groei tot stand komt op basis van aannames over toekomstige geboortecijfers.

⁴ Onderzoek is geschreven in 2006.

⁵ Instroom excl. Functiewijzigingen en uitbreiding taakomvang.

⁶ <http://nos.nl/artikel/344210-meer-banen-basisonderwijs-weg.html>

32

Het preventiebeleid
van Holland Casino;

een gemiste kans?

**Als verslaving meer lijkt op
te leveren dan preventie**

Het moet een jaar of vijftien geleden zijn geweest. Krasloten waren hot en broerlief en ik waren enorm geïntrigeerd door het idee om, zonder er ook maar iets voor te hoeven doen, miljonair - of nu ja, bijna dan - te kunnen worden. Na herhaaldelijk aandringen van onze kant besloot mijn moeder, destijds juffrouw op een degelijke basisschool, ons op haar eigen pedagogische wijze iets bij te brengen.

Als we zelf zouden ervaren dat de kans op winst verwaarloosbaar klein was, zou de lol er snel af zijn, zo dacht zij. Helaas, het lesje faalde. Broer won bij de eerste poging zijn aankoopbedrag terug en met het tweede lot, dat hij daarop direct aanschafte, sleepte hij 25 gulden binnen. Een leuk zakcentje voor een 12-jarige.

Gelukkig leidde deze ervaring niet tot gokverslaving en zijn we goed terecht gekomen. Mijn eerste stappen in het casino zette ik pas jaren later. In oktober vorig jaar, om precies te zijn. Met een personeelsuitje brachten wij de dinsdagavond door tussen roulette-, pokertafels en fruitautomaten. Ik was benieuwd wat voor publiek ik aan zou treffen. Glamoureuze chique lui tijdens een decadent avondje uit? Of wanhopige stamgasten die het geld dat ze eigenlijk niet eens hebben apathisch over de balk smijten? Het bleek helaas voornamelijk om deze laatste groep te gaan.

Perspectief heeft verslavingszorg als speerpunt. Preventie is hierbij van groot belang, bij voorkeur in de vorm van overheidsbeleid en regulering door wet- en regelgeving. Hoe hoger de drempel om een gokje te wagen, hoe moeilijker om werkelijk verslaafd te raken.

Ook voor Holland Casino, volledig in handen van de Staat, is preventiebeleid met betrekking tot verslaving een speerpunt. De overheid en Perspectief zitten wat dit betreft dus op één lijn; reden voor ons om te pleiten tegen mogelijke liberalisering van de gokmarkt.

Tot hiertoe nog niet veel aan de hand. Eind januari kwam Marco Rosman, voormalig croupier bij Holland Casino, echter met een boek naar buiten waarin hij de huidige situatie aldaar heel wat minder rooskleurig beschrijft. Volgens hem is het preventiebeleid meer een 'moetje' en laat het behoorlijk te wensen over. Afgezien van de vraag of Rosman de werkelijkheid juist beschrijft, biedt de aanval op zijn minst stof tot nadenken.

Het onlangs verschenen rapport 'Preventie van welvaartsziekten'¹ lijkt perspectief te bieden. Een gezondere leefstijl zou veel gezondheidswinst kunnen opleveren en beleid hiertoe verdient meer aandacht, aldus de Raad voor Volksgezondheid en Zorg. In de loop van het rapport wordt echter duidelijk dat het vooral om financiële winst is te doen. En hier ligt mijns inziens precies het probleem. Want levert preventie van gokverslaving de overheid wel geld op? In dit rapport wordt tegenstand door commerciële instanties (als tabak- en alcoholindustrie) als een belangrijke reden genoemd waardoor preventie zo traag op gang komt. Bij de gokverslaving, die dan ook niet in dit rapport wordt genoemd, is de overheid zelf deze commerciële partij en dus niet direct gebaat bij preventie. En kennen wij minister Schippers bovendien uiteindelijk ook niet vooral als een moeder die haar kinderen graag zelf verantwoordelijkheid geeft om vanzelf achter de consequenties te komen. Als je het mij vraagt een grote gok. De gevolgen van een casinoverslaving zijn heel wat minder te overzien dan het toestaan van het kopen van een kraslot.

Holland Casino lijkt in goede handen bij de overheid, maar er moet worden gehoed voor belangenverstrengeling. Of moeten we het aan de eigen verantwoordelijkheid van de staat overlaten en afwachten tot ze zelf ervaart dat het geen kans van slagen heeft op deze manier? Wat mij betreft een gemiste kans.

¹ Raad voor Volksgezondheid en Zorg. *Preventie van Welvaartsziekten*. 13-12-2011.

Duurzame ontwikkeling een dubbele rol voor PerspectieF

34

People, planet en profit, de drie pijlers waar het brede begrip duurzaamheid op steunt, zijn de afgelopen decennia dankbare onderzoeksonderwerpen geweest. De bestudering van de noodzaak voor een duurzame omgang met de aarde is voor een belangrijk deel geïnitieerd door de publicatie *Limits to Growth* van de Club van Rome in 1972. Later is er meer aandacht gekomen voor de people- en profitdimensies van het duurzaamheidsbegrip, met name na de uitgave van *Our Common Future* (1987) van een speciale VN-commissie gericht op duurzame ontwikkeling. Volgens de rector magnificus van de Universiteit Utrecht (UU), prof. dr. Bert van der Zwaan, wordt het 'systeem aarde' steeds beter doorgrond, maar is het nu de vraag welke waarden we daar aan hechten en welke technologische oplossingsrichting gekozen wordt om een duurzame ontwikkeling te realiseren.¹

Kortom, het is de hoogste tijd om een vierde duurzaamheidsdimensie toe te voegen, namelijk *principles*. Kunnen we de beschaving opbrengen om de allang bestaande technieken ook daadwerkelijk in te zetten om de transitie naar een meer duurzame samenleving te maken? Kunnen we kiezen voor kwaliteit?² In PerspeX nr. 4 van 2011 vroegen Bob Lapajian en Sander van 't Foort zich af wat de rol van PerspectieF zou kunnen zijn in het realiseren van een meer duurzame samenleving.³ In dit artikel wordt opnieuw ingegaan op deze vraag, ditmaal aan de hand van een lezing uit de reeks 'People Planet Profit Principles' bij Studium Generale van de UU in februari 2012. We zullen zien dat er een dubbele rol voor PerspectieF is weggelegd.

Het lijkt erop dat rector van der Zwaan suggereert dat het systeem aarde nu zo goed doorgond wordt, dat verder onderzoek niet nodig zou zijn om de juiste keuzes te kunnen maken. Toch is dit zeker niet het geval, beargumenteert klimaatwetenschapper dr. Appy Sluijs. Zo is bijvoorbeeld de mate van mondiale opwarming, en daarmee de urgentie van klimaatverandering, sterk afhankelijk van de gevoeligheid van het klimaatsysteem voor veranderingen in de atmosferische CO₂-concentratie. Schattingen voor de verwachte temperatuurtoename bij een verdubbeling van de CO₂-concentratie lopen uiteen van 1,5 tot 4,5 graden Celsius. Het is aan wetenschappers om tot beter begrip te komen van het systeem aarde, zodat politici en beleidsmakers de juiste beslissingen kunnen nemen aangaande oplossingsrichtingen.

Volgens energie- en klimaatwetenschapper prof. dr. André Faaij hoeven er geen technische belemmeringen te zijn om de mondiale opwarming binnen de kritieke twee gradengrens⁴ te houden. Hiervoor moeten volgens hem wel alle registers opengetrokken worden om de emissie van broeikasgassen voldoende te beperken. Hieronder valt bijvoorbeeld het gebruik van duurzame energiebronnen (met een belangrijke rol voor biomassa), het aanpassen voedselpatronen en het tegengaan van ontbossing. Volgens Faaij kan dit niet gerealiseerd worden door de weg te volgen van *global governance*. Organisaties als de VN kunnen veelbelovende programma's hebben, maar ze zijn te log en te traag. Het ideale toekomstscenario is die van 'Smart Economics', waarin de samenleving door de markt van de benodigde technologieën zal worden voorzien.

Er is niet alleen een rol weggelegd voor slimme markten, wetenschappers of politici, maar ook zeker voor burgers. Zij vormen de onderstroom en zeker in tijden als deze, waarin politiek en markten andere dingen aan hun hoofd denken te hebben dan duurzaamheid, dienen burgers een voortrekkersrol te spelen. Marjan Minnesma,

directeur van de Stichting Urgenda, beoogt dat duurzaamheid dé groeisector is. Het gaat om een sluipende revolutie waarin mondiale problemen op lokaal niveau bestreden worden, bijvoorbeeld met energiecoöperaties en *transitietowns*. Dit mogen dan misschien slechts druppels op een gloeiende plaat zijn, ze zetten wel het systeem onder druk en markten en overheden zullen vroeg of laat deze onderstroom wel moeten volgen.

Deze ontwikkelingen bieden een dubbele kans voor Perspectief. Enerzijds kunnen Perspectief-leden zich als individu in de onderstroom van burgers wagen, waarin lokale initiatieven opbloeien tot de mooiste projecten. De overheid dient deze initiatieven te stimuleren en te ondersteunen door normen te stellen, randvoorwaarden te scheppen en barrières te slechten. Hierin kan Perspectief zich profileren als een politieke organisatie die streeft naar een snelle ontwikkeling van adequaat beleid waarin lokale initiatieven niet alleen ondersteund worden, maar ook gebruikt worden als leidraad voor ontwikkelingen op (inter)nationaal niveau.

Inhoudelijk zijn we dankzij de wetenschap uitermate goed op de hoogte van onduurzame praktijken. Bovendien zijn er technieken voorhanden om een duurzame weg in te slaan. Het gaat nu om de waarden die we hechten aan de inhoudelijke dimensies van duurzaamheid en aan de keuzes die daarmee samenhangen. Vanuit het zogenaamde voorzorgsprincipe dienen we actie te ondernemen, ondanks wetenschappelijke onzekerheden. Vanuit Den Haag valt deze periode echter geen leiding te verwachten op dit gebied en ook *global governance* lijkt niet langer geschikt hierin leidend te zijn. Slimme markten al veel meer, maar de voornaamste rol lijkt momenteel door de onderstroom op zich genomen te worden. De rol van Perspectief is om zich in de onderstroom te mengen en tegelijkertijd de bovenstroom aan te zetten tot actie.

¹ Bert van der Zwaan tijdens de lezing *Planet: Rio +20 – Twintig jaar klimaat- en energiebeleid in de praktijk*, 13 februari 2012. People Planet Profit Principles, Studium Generale, Universiteit Utrecht.

² Zie ook Martine Vonk & Jacqueline Bloemhof (red.), 2011. *Duurzaamheid. Kiezen voor kwaliteit*. G. Groen van Prinstererstichting. Wetenschappelijk Instituut van de ChristenUnie. Buijten & Schipperheijn. Motief, Amsterdam.

³ Bob Lapajian & Sander van 't Foort, 2011. *Duurzaamheid en het bankroet gaan van onze economie. Perspex* jaargang 11, nummer 4, december 2011.

⁴ Een overschrijding van deze grens is onacceptabel vanuit duurzaamheidsoogpunt.

Verslaafde leiders

Stel het is tijd om een leider te kiezen voor Nederland, die dé leider voor de komende jaren moet worden, en de volgende gegevens van de kandidaten zijn bekend:

Kandidaat A: Gaat om met onbetrouwbare politici, roept advies van astrologen in, heeft twee maîtresses gehad, is een kettingroker en drinkt acht tot tien martini's per dag.

Kandidaat B: Werd twee maal van school getrapt, gebruikte als aankomend student opium en drinkt elke avond een fles whisky.

Kandidaat C: Is een gedecoreerde oorlogsheld. Hij is vegetariër, rookt niet, drinkt alleen op gelegenheid en heeft nooit een affaire gehad.

Wie lijkt jou de beste leider?¹

Er bestaat een grote kans dat je voor kandidaat C kiest. Kandidaat C is Adolf Hitler. Kandidaat A en B zijn respectievelijk Franklin D. Roosevelt en Winston Churchill. Is dit een schokkende uitkomst? Gelukkig bestaan er voldoende voorbeelden van leiders die er wat gezondere gewoontes op na houden, maar de ongezonde patronen van deze 'grote' wereldleiders zijn alles behalve anomalieën.

Opmerkelijk genoeg zijn deze leiders niet de enige leiders die aan een verslaving leden. Zo zijn de Amerikaanse presidenten er nooit vies van geweest om eens drugs te gebruiken of excessief te drinken. Zo had president Nixon een onmiskenbaar alcoholprobleem. John F. Kennedy was een recreatief gebruiker van amfetamine (is een stof die je onder andere terug vindt in XTC).

Bovendien gebruikte hij voor en tijdens zijn presidentschap cocaïne. Ten slotte experimenteerde Kennedy met marihuana en lsd, samen met zijn minnaressen.

De lezers die denken dat de leiders uit het huidige tijdsgewricht zich verantwoordelijker gedragen, hebben het goed mis. Zo gebruikte Bill Clinton tijdens zijn jeugd marihuana. Zelfs Barack Obama heeft te kennen gegeven dat toen hij nog een tiener was wel eens een beetje coke en marihuana heeft gebruikt.²

Druggebruik heeft, zoals algemeen bekend, zeer nadelige gevolgen – ook voor leiders. XTC bijvoorbeeld verhoogt de kans op psychiatrische problemen, geheugenstoornissen en agressiviteitsproblemen. Marihuana leidt alleen in de hersenen bijvoorbeeld al tot associatieproblemen, fragmentatie van gedachten en geheugenstoornissen. Daarenboven neemt de kans op schizofrenie en derealisatie (situatie waarbij de wereld als onecht wordt gepercipieerd) toe. Niettemin zegt hersenexpert Dick Swaab, dat de schade die veroorzaakt wordt door cannabisgebruik relatief van geringe omvang is als men het vergelijkt met de schade die alcohol en sigaretten de mens en maatschappij kan berokkenen.³

Hoe kan het zijn dat boegbeelden van onze maatschappij – onze leiders – zich zo onverantwoord en ongezond kunnen gedragen? Leiders hebben immers een voorbeeldfunctie. Dat een leider zich, toen

" Gelukkig bestaan er voldoende voorbeelden van leiders die er wat gezondere gewoontes op na houden, maar de ongezonde patronen van deze 'grote' wereldleiders zijn alles behalve anomalieën."

" Hoe kan het zijn dat boegbeelden van onze maatschappij - onze leiders - zich zo onverantwoord en ongezond kunnen gedragen? "

hij zich niet in een leiderschapsrol bevond, onverantwoord en ongezond heeft gedragen, alla, maar wat van de leiders die zich in functie ongezond en onverantwoordelijk gedragen? Een interessant concept dat Roel Kuiper in zijn laatst gepubliceerde boek, 'Dienstbare politiek', presenteert en toepast op de samenleving, is mijns inziens tevens goed toepasbaar op de zich onverantwoord gedragende leider. Dit is het concept van de 'vacante verantwoordelijkheid'⁴, waarmee volgens Kuiper wordt bedoeld op het overschot aan verantwoordelijkheden die door de samenleving niet worden 'opgevuld' (en dus vacant blijven). Denk bijvoorbeeld aan zorgtaken of het bezoeken van eenzame ouderen. Ik denk dat deze vacante verantwoordelijkheden ook bestaan op het gebied van leiderschap. Echter, niet alleen op het gebied van de eigen gezondheid bestaan er vacante verantwoordelijkheden voor leiders, zoals voorgenoemde voorbeelden illustreren, maar bovenal op het gebied van moraliteit. Denk bijvoorbeeld aan Berlusconi of, dichterbij huis, onze bekende Nederlandse politicus die graag met een vrouw van bijna 26 jaar jonger datet.

Wie is dan dé leider voor de komende jaren? Laat dit een leider zijn die zijn of haar verslavingen weet te overwinnen en verder weet welke (vacante) verantwoordelijkheid hij of zij behoort te nemen – en deze vervolgens ook neemt. De vraag naar leiderschap wint mijns inziens aan relevantie gezien de huidige situatie in het kabinet. De Christen-Unie dient zich hier mijns inziens goed op te bezinnen. Ik hoop dat dé leider voor de komende jaren uit de confessionele hoek komt. Ik daag jou, beste lezer, uit om deze vraag te beantwoorden en vooral je stem te laten horen mochten er weer nieuwe verkiezingen worden uitgeschreven.

¹ Kets de Vries, M.F.R. (2006), *Leiderschap ontraadseld*, p.209.

² Swaab, D. (2011), *Wij zijn ons brein, van baarmoeder tot alzheimer*, p.183-186.

³ Swaab, D. (2011), *Wij zijn ons brein, van baarmoeder tot alzheimer*, p.183-186.

⁴ Kuiper, R. (2011), *Dienstbare Politiek, voor een verantwoordelijke samenleving en een rechtvaardige overheid*, p.47.

Leestip!

Het boek 'Dienstbare politiek' is de moeite waard voor lezers die meer willen weten over Christelijke politiek. De meer staatkundige lezers onder ons zullen deel II in het bijzonder interessant vinden. Persoonlijk vind ik deel I interessanter, omdat dit gaat over de rol van de samenleving. Kuiper refereert hier aan grote denkers zoals Abraham Kuiper en Johannes Althusius. Met name zijn notie en rol van de 'civil society' is intrigerend.

*PerspectieF organiseert
**kerstbrunch voor
uitgeprocedeerde asielzoekers***

38

Op zaterdag 24 december, vlak voor kerst, hield PerspectieF haar laatste politieke actie van het jaar. We serveerden op een locatie in Utrecht een kerstbrunch voor uitgeprocedeerde asielzoekers. De situaties van deze asielzoekers zijn vaak schrijnend. Typerend zei één van de aanwezigen: "We leven wel, maar we bestaan niet".

Rond een uur of elf stond PerspectieF met zeven jongeren op de stoep om de brunch te serveren. Dat dit geen overbodige luxe was, bleek wel uit de etensvoorraad in keuken. Bovendien konden de mannen hun verhaal doen. Hierbij kwam aan de orde dat ze graag wilden werken (maar dat is verboden), een normaal leven opbouwen maar aan de andere kant nauwelijks mogelijkheden hadden terug te gaan naar het land van herkomst.

De redenen waarom de meeste personen niet terug gaan naar hun land van herkomst is divers. Voor sommigen is het überhaupt geen optie, omdat het land hen niet erkent als staatsburger. Een aantal van deze asielzoekers wordt zelfs bij de grens teruggestuurd. Voor anderen is het vooruitzicht daar nog slechter: geen familie, kans op werk of een 'family life'.

PerspectieF roept Nederland op zich hard te maken voor deze asielzoekers. Op dit moment komt de problematiek vaak op het bordje van de gemeente. We roepen onder meer burgemeesters op zich hard te maken voor een normaal bestaan voor deze personen door noodopvang te bieden. Bovendien roept PerspectieF de minister op om te zoeken naar mogelijkheden voor een flexibel vergoedingstelsel waardoor het Centraal Opvang Asielzoekers (COA) niet financieel gedwongen wordt om uitgeprocedeerde asielzoekers te verwijderen.

www.perspectief.nu/k/nl/news/view/500894

GODSDIENST VRIJHEID

Pers*peX*

wordt uitgegeven door
Perspectief, ChristenUnie-jongeren

REDACTIE

Hoofdredactie

Frits Tromp

Eindredactie

William Poutsma

Redactieleden

William Poutsma

Jan Hendrik van Sligtenhorst

Renske Oudekerk

Marjolein Koster

Fotograaf

Timo Visser

REDACTIEADRES

Postbus 439

3800 AK Amersfoort

T 06 - 137 741 34

E perspex@perspex.nu

Bezoekadres

Johan van Oldenbarneveltlaan 46

3818 HB Amersfoort

T 033 - 422 69 51

F 033 - 422 69 68

info@perspex.nu

www.perspex.nu

BESTUUR PERSPECTIEF

Voorzitter

Robert Heij

Secretaris

Eva IJmker

Penningmeester

Martin Otte

Bestuurslid Politiek Binnenland &

Vicevoorzitter

Maarten van Ooijen

Bestuurslid Politiek

Sander van 't Foort

Bestuurslid Politiek Buitenland

Niels Rijke

Interim-bestuurslid Communicatie

Janette van Kalkeren

Interim-bestuurslid Promotie &

Ledenwerving

Marlieke van den Engel

DESIGN / OPMAAK

www.jobpoutsma.nl

COLOFON

Lydia Gunnink

17 jaar
Utrecht
Sociaal juridische
dienstverlening

Sociaal, extravert, zingen, impulsief

Bij het wakker worden weet ze precies wat ze op haar brood wil en in welke volgorde ze het opeet

'Wat Perspectief en ik gemeenschappelijk hebben is het leven volgens de christelijke moraal, we staan dichtbij de bevolking en zien het belang van politiek voor jongeren.'

'De rijken mogen best wat meer betalen, zodat de armere het wat beter hebben.'

'Misschien word ik in de toekomst actief voor Perspectief, maar nu richt ik me eerst op mijn studie.'